

-Folmer berättar:

På dansbanerond i Eskilstuna-trakten mellan 'Din första kyss' och 'Violetta'

Jag dansade en sommar det var min enda sommar för sen så var jag gammal och sen så var det slut.

Erik Axel Karlfeldts visa kommer mig osökt i minnet när jag i dag tänker berätta om mina hågkomster från nöjealivet i Eskilstuna från slutet av 1920-talet.

Epoken från Frödings tid, "det var dans bort vid vägen", var väl då i stort sett slut. Det var en mellanperiod då nian slutat anordna dans spontant vid vägkanten, men inte heller samlades till dans i dagens pampiga danspalats. Det var byggedansbanan som var samlingsplatsen. På sommaren var det en öppen dansbana, men genom att med enkla medel bygga in den blev det en lokal som även kunde användas vintertid. Visserligen var det kallt under de första danserna, men ventilationen var väl inte den allra bästa så efter några danser hade publiken själv värmt upp etablissemanget så till slut blev värmen näsitan olidlig. En annan form av danstillställningar var även de så kallade logdanserna. Sådana danser anordnades i synnerhet IK Standard. Denna förenings danser vid Rynimigsberg, Rossvak, Arby och Alunda var rena folkfester.

Första gången jag besökte en dansbana var vid Vallby, denna dansbana omdöptes sedermera till Limaparken och då hade det blivit två dansbanor, den ena för gammal dans, den andra för modern. Lunaparken var ett mycket populärt ställe, men säkert var det någon person som inte gillade stället lika bra som vi ungdomar. Vid två tillfällen brann dansbanan, och allt pekade på mordbrand, men jag tror inte att polisen kunde spåra den skyldige.

Vem som skötte takt och ton vid mitt första besök i nöjesvirlarna minns jag inte, men däremot minns jag melodin som var detta års örhänge.

Din första kyss hade det den andra blev mera het men först den tredje sade mej hur underbar du var.

Kjulaås var en dansbana som också var populär, i synnerhet under vinterhalvåret. För att komma dit åkte man med åkare P. G. Dahlströms turistbuss. Det var en Chevrolet fyra som hade byggts i stil med den gamla T-Forden med sufflett. Sommartid fälldes suffletten ner under turistfärderna, på vintern var suffletten uppfälld och dessutom var sidstycken uppsatta, men inte var det någon njutning att åka med denna buss när det var kallt. De olika åkarna

i staden omändrade på lördagarna sina lastvagnar till bussar och ombesörjde på så sätt transporter med danssugna ungdomar. Norströms åkeri trafikerade sålunda med utgångspunkt Biraths portgång vid Rådhusstorget Borsökna och Lunaparken. Spångs åkeri höll till på Silénis stallgård och trafikerade Arla och Lunaparken. Där Metropolhuset nu ligger var en parkeringsplats där åkarna Jansson och Ehn med var sin vagn körde till Eriksborg. Senare samordnades all dansbanstrafik till platsen mitt emot Rivolibio grafen där Saluhallen nu ligger.

Då som nu var det naturligtvis angeläget att ha en musik som drog folk. Orkestrarna var väl inte så stora, högst fem man. Lika ofta var det en trio som skötte takten. Sammansättningen var också många gånger rätt sällsam. Vid Lövhagens dansbana i Näs-hulta bestod orkestern en vinter av fyra dragspelare plus ett batteri. Vid Västermo spelade några västermoundomar som kallade sig Glada femman. Här fanns något så sällsynt som en musicerande flicka, hon hanterade med bravur dragspelet. Hjalmar Andersson en stor kämpe för organiserandet av dansmusiker — han blev sedermera ombudsman 1 Svenska Musikerförbundet — hade ett kapell som spelade vid Kjulaås. Ekokapellet hette denna orkester, men när Hjalmar fick höra att ungdomarna sa att i Kjulaås spelade "e'ko" döpte han snart om sitt kapell. Vid Lunaparken musicerade under flera somrar Elitorkestern. I denna orkester blåste Pelle Edving trumpet. Pelle kom också att ha en framträdande roll inom musikernas organisation, ett tag var han distriktsordförande och under en lång följd av år skötte han musikernas förmedlingsverksamhet.

Kvicksunds SK anlade en dansbana vid Mälbyvik och den var under några år mycket populär. Musikanter här var bröderna Hedgrens orkester. Den äldsta brodern trakterade fiol, saxofon och klarinetten medan den yngre ägnade sig åt pianot. Den mest kände musikern var dock trumpetare Lindquist. Han har under ett tjugotal år varit ledare för blåskåren vid

Frie Nilsson, numera välbeställd musikhandlare, var den populäraste dansmusikern på den tiden det begav sig . . .

Aker-Styckebruk, så även han häri ägnat mycket tid i fru Musikals tjänst. Den mest kände dansbanemusikern är nog i alla fall numera välbeställd musikhandlaren Eric Nilsson. Han och en kollega ägde Borsökna dansbana och här lät Eric bälgaspelets toner ljuda under många somrar. En Sparreholmsorkester som var populär var Lyran. Dessa pojkar spelade mest vid Lägerhyddan och Arla dansbana.

Lägerhyddan var inte så populär bland eskilstunaborna på grund av att här hade man systemet med biljetter för varje dans i stället för inträdesavgift och fri dans. Man måste nog påstå att en av livets stora besvikelser var när man vid Lägerhyddan blev uppbjuden på "damernas" och när man kom fram till ingången och

en vaktmästare krävde på biljett, det var nämligen mycket ovanligt både med att bli uppbjuden och att "damernas" dans var avgiftsbelagd. Efter ett idogt dansande tidigare på kvällen var både biljetter och pengar slut, inte en enda tioöring fanns kvar, varför vi fick vända tillbaka. Det är ju naturligt att det inte blev något av det partiet. En "fattiglapp" var väl inte något att slå för. Vid Rosenborg i Hälleforsnäs var en kul tradition med dans varje fjärdedag jul. Då ordnade vi en busslast med Tömmros hos Spångs som chaufför. En av landskapets bästa orkestrar fanns i Hälleforsnäs. Törniss hette bandet. Dessa grabbar trakterade var och en ett flertal instrument, bl. a. fanns det en sopransaxofonist, ett även nu rätt ovanligt instrument. Som synes är kanske inte Karlfeldts ord i början av kåseriet riktigt sant. Det var inte bara en sommar jag har berättat om tidsrymden mellan schlagern

"Din första kyss" och "Violetta" som var storschlagern min sista dansbanesommar omfattar säkert ett tiotal år. De olika dansbanorna och orkestrarna är inte heller nämnda i den ordning de var populära. Det finns också en del dansbanor som inte en gång är nämnda, det var ju så att varje socken med självaktning hade minst en dansbana, dels drog det nöjesskattepengar dels fick också idrottsföreningen, som i alla flesta fall var arrangör, ett tillskott till sina magra kassor.

Folmer.